

MŰVEZETŐT

keresünk kb. 70-80 munkás vezetésére. Főként Diesel motorok, szivógázgenerátorok, autók és az általános gépszakmában kellő jártassággal rendelkező szakemberek ajánlatát mielőbb kérjük. — Fizetési igény és származás megjelölendő. Az állás állandó és azonnal elfoglaltat. SZILÁGYI és DISKANT motor és gépgyára Miskolc

fizetnie a városnak.

A temetői szabályrendelet intézkedik a központi ravatalozó felállításáról is. Ezt a problémát ugyancsak nehéz lesz megoldani. A ravatalozó tervei már készen vannak, impozáns méretben, több nagy helyiségből álló ravatalozót kíván felépíttetni a város és az építkezés költsége 500-600 ezer pengő. Nyers számítással is tehát legalább 800 ezer pengőbe kerülne Szeged városának a központi temetőkert és a ravatalozóház felépítése.

A városnak azonban nincs erre pénze és az ideai költségvetésben sem jelölték ki fedezetet a temetői létesítésére. Felmerült az a terv, hogy 1 millió pengő bankkölcsönt vesz fel a város és ebből vásárolja meg a temető céljaira a százholdas földterületet, valamint a központi ravatalozót is kölcsönből építik fel. A kölcsön felvételének nincs elvi akadálya, a helygymintistériumban ugyanis jelezték, hogy a köztemető létesítéséhez, az esetleges kölcsön felvételét engedélyeznék. A temetői szabályrendelet megállapítja a ravatalozó igénybevétele díját is és ezekből a díjakból jelentős bevétele volna a városnak, úgy, hogy a kölcsönt könnyűszerrel törleszteni tudná.

Mindezek után szükséges volna, ha a város hatósága most már hozzáfogna az előkészületekhez és a terveket gyakorlatilag is kivitelezné, mert a temetői szabályrendelet életbeléptetésének napja rohamosan közeleg. Az előmunkálatok elvégzésére már nincs sok idő, hiszen húzamosabb időt vesz majd igénybe az alkalmas terület kijelölése, a kölcsön perfektuálása és az építkezések elvégzése is. Ha a város a helygymintistér által megszabott határidőre: 1943 január 1-én valóban életbe akarja léptetni a köztemetői szabályrendeletet, úgy intenzíven hozzá kell fogni az előkészületekhez. A szabályrendelet megvalósítását nemcsak a miniszter leirata teszi kötelezővé a város számára, hanem főképp az a körülmény, hogy a központi temetőkre és a ravatalozóra közegészségügyi, vallási és sok más szempontból is mulhatatlanul szükség van.

Kizárólag fogyasztóknak és feldolgozóknak ajánlja

választékos
raktárát

férfi és női ruhaszövetekben, selymekben, valamint az összes textilárakban

Holtzer S. és Fiai

KALLAY ALBERT UTCA 8.
Főpostával szemben. 271

Legkiválóbb

kifejtő fajtársok, bíkkönyv konyhakerti vetemény és virágmagvak megbízható beszerzése

He-édus Nándor

fűszer és vetőmag szaküzletében —
SZEGED, TISZA LAJOS KÖRUT 51.

Lázár György elfogadja
Pillich Kálmán indítványát

Az írással úgy vagyok, hogy még rengeteg a mondani valóm. Körülbelül most kellene kezdenem, fiatalon, hogy megírjak mindent, amit láttam, hallottam, amiben benne voltam az ötödik évtizedbe hajló idő alatt. Veszteségem azért nincs, hiszen sok mindent megtisztított a perspektíva, kifejecesedett az, ami érthetetlennek tetszett, rapszodikus dolgok komoly tartalomhoz jutottak, lángolásokat szerző események megfakultak, kiderült a jelentéktelenségük.

Legfeljebb arról lehetne a szó, hogy jutja-e az időmből? De itt az a szerencse, hogy nagyon sok írásom kész van évek óta, azt hittem balgán, hogy kötetekké válnak, azokat csak ki kell egészíteni. A kötetekről lemondtam, időnként azokból csipegetek egyet-mást ezekre a hasábkra, — hát hagyják abba a csodálkozást, hogy milyen termékeny vagyok. Biztosítok azonban mindenképp, hogy a leglázasabb tevékenységem a halálom után fogom kifejezni. Már rég porrá váltam, amikor még mindig egymást követik a krónikáim, ha lesz lap, amelyik reflektál rájuk. Ha így, ha úgy, de érzem, hogy forrásmunkát jelentenek késő búvárok számára, valahol azért megtalálhatók lesznek.

Nem essay-eket írok, az irodalmi méltatásokat átengedem az azzal foglalkozóknak, én az embert keresem a mindeneken felül álló Tömörkényben épp úgy, mint Móránban, Juhász Gyulában, Békefi Antalban, Cserzy Mihályban, meg a többiben, akikről itt-ott elpötyögtem már szemelvényeket. Talán segélyforrássá válok így s valamely vonással, esemény elmondásával, ember jellemzéssel érthetővé teszek addig meg nem értett sorokat. Ezeket a dolgokat őrzöm a legjobban, utoljára akarok maradni, amikor már mindenki kielemezte a kielemezendőt. Azt se bánom, ha szerénytelenségnek tartják, mégis vallom, hogy esztendőket, pláne évtizedeket töltve valakivel, megismerhetjük annyira, mintha csak a szellemi produktumait olvassuk. Sőt az előző ad értelmet az utóbbinak.

Láttam a közéletet, ismertem a kulisszáit, kezembem volt a vászon, amiből azok készültek. A legkegyetesebb emlék fűz Kállay Albrethez és Lázár Györgyhez, akik Tisza Lajos városalkotó munkáját folytatták. Lázáról is terveztem könyvet, ki kellene egészíteni, befejezni azt, ami eddig megvan belőle. Ami alább következik, az abból való részlet, vázlatos mutatvány

AZ ÚJ SZÁZAD
KÖZIGAZGATÁSÁT

itt nem lehet részletezni, annak olyan sok az ágazata. Hatalmas fejezet benne maga ez a név: Pillich Kálmán, aki a költségvetés tárgyalásakor a miniszter ülést beszélt ki, ismerte minden pontosvesszőt, amit a torony alatt elhallattak.

Féltelmes kritikus volt, hirhozó heroldja száz, tudott kegyetlen lenni a legjobb barátjával szemben is, Kállay főispán elváhatatlan társa volt (Kállay egyébként szerette emberben is a kuriózumokat), mégis megmondta neki a magát, ha a város érdekében volt szó. Hát hiszen ez volt a dolgok lényege: szenvedélyesen (sokszor reménytelenül) szerette mind egyikük a várost, csak azt érte minden jó, annak az érdekében voltak valamennyien ellenfelek. Ellenségek soha, hiszen személy szerint nagyra becsülték egymást. De az egyik, a kívül álló, másképpen akarta elérni a közös célt, mint a belül lévő, aki felelős állásban lévén, sokszor megkötött kézzel, ki nem kiabálható szempontokból cselekedett akárhányszor a jobb hajlama ellenére. Nem szabad elfelejteni, hogy az autonómia akkor sem volt ugyan kikezdetlen mégis

másult döntöttek a dolgainkban.

Kállayt sosem bántották a rebellis szónoklatok és a még rebellisebb határozatok. Olyan kielemmezhetetlen arckifejezéssel ült az elnöki székhelyen, mint a Mikádó (így is hívták bizalmas beszélgetésekben), néha mintha hólintott is volna. Az volt az elege, hogy mindenki szónokolja ki magát kedvére, olyan olcsó mulatság ez, hogy embertelenség volna megzavarni. Határozhatnak is amit akarnak a miniszterium ügyis ügy dönt, ahogy ő javasolja a felterjesztésében. Erdemes ezért elvenni ennyi ember örömet, átmeneti dicsőségét?

Lázár is sokat piszkálta Pillich Kálmán, elárastotta tervvel, tanáccsal, valósággal a maga szája íze szerint szerette volna átalakítani a közigazgatást. Lázár azonban impulzív természet volt, nem tudott arra a filozófiai nyugodt magasztalra helyelkedni, mint ahonnan Kállay nézte a világot. — hát összekaptak.

A kívül álló azt hitte volna, hogy Lázár csak azért nem csinál meg valamit, mert a kezdenéyzés Pillichől származik.

— Nem jó a terved, Kálmán.

Szívtá tovább a szivarját, előbb meghömpölyögtette szájában a füstöt, úgy fújta ki — nyilván azzal szál: el minden indulata —, szelíd kék szemével, amelyről sosem lehetett tudni, mit látnak, megpihent egy ponton.

— Mi a nem jó benne? — indultakodott nagyon csendesen Pillich.

— Jaj, mondták a befentesek, most baj lesz.

Nem lett baj, elmondták igéiket, még Pillich is kapitulált olykor.

— Győztél, Gyurikám — mondta nevével —, ahogy jó barátokhoz illik.

SOK ÉRTHETETLENNEK
LÁTSZÓ TULAJDONSÁG
VOLT LAZÁRBAN.

ami még kielemezést kíván. Talán tudok majd hozzászólni. De Pillich lázadózt, nekikeseredett, interpellációi a végtelenbe nyúltak, hogy illet teszt vele a gyermekkori jóbarát, a vadász társ, méltó párja a tréfacsinálásban, mikor csengelei kirándulásaikon olimpiai magaslatozt ér el a dévajkódó jókedv s olyan pucérra vetkőztetik szatiráikban egymást, hogy a Röntgen-gép napfogyatkozásra való kormos üveg ahhoz képest.

Volt azonban ezeknek a dolgoknak érdekes sallangja. Pillich Kálmán akárhányszor tanasztalhatta, hogy azokban az ügyekben, amiket Lázár visszautasított, kifogásolt, a polgármester házi nyomozást rendelt el és erőlyesen intézkedett. Furdalta az ügy lényege, némán elszaladni a füle mellett nem akarta s rájött egyre-másra. Mindez azonban már úgy tűnt fel, hogy ő jött rá valamire, nem külső befolyás érvényesült. Azt, hogy kívülről jöjjön valami, akkoriban nem szerették. Rainer főkapitány is flegmásan tűrte a sajtótámadásokat és nem mozdult. De ha valaki neki adta az újsághoz érkezett panaszos levelet s nem fujt belőle szenzációt, a legnagyobb lelkiismerettel segített a bajon.

Aztán egyszer, 1913 őszén, megbetegedett Lázár. Tóth Fercsi házában második emeletén lakott már tizenegy éve, bár testvérek között is elmegy ez a magasság harmadik emeletnek. A csigaszűrő lépcsőin feljutni pedig olyan fizikai teher, hogy a tel-

jesített munkát csak matematikusok tudnak pontosan kiszámítani. Tóth Fercsi hajósgazda, maga is regénybe illő egyéniség, gyönyörű palotát építtetett, csak a liftet sajnálta.

Lázár mégis ragaszkodott ehhez a lakáshoz, lehet, hogy a magassága tetszett meg neki, messzire lehet ellátni ablakaiból, már pedig ő minden alkotásában messzire nézett. Boross Jóska sokszor megpendítette a kérdést, hogy jó volna valahová földszintre költöznie. Unszolta a családja is, de nem fejezhették be a mondatot, a polgármester közbeavatott.

— Nem, nem! Beszéljünk inkább másról.

Akkor lépett működésbe Pillich Kálmán.

A másfél mázsás ember nem kereshette fel Lázárt, amúgy is nehezen mozgott, hát levelet írt neki, magányva-vetve úgy a kérdést, mintha a mérnökség valamely intézkedését boncolná girizdekre.

— Gondold meg, Gyurikám, ezt, vedd fontolóra azt. Én is szeretnék néha vendéged lenni, de hogy az isten csodája révén jussak fel hozzád, legfeljebb ha a Bernát kölcsön adja az elevátorát. A toronyba se mehetek fel, pedig nem ártana egyszer ottan körülnézni, sose tudja az ember, melyik szemszögből vesz észre valamit, azért szívesen lemondok erről a tervről, csak hozzád szeretnék nagyon feljutni. A tanácsnokok most a lakásokra járnak ülésre, vendégül láttad már ágyad körül az egész közigazgatási bizottságot, a miniszteri tanácsosok se gyerekek, ha lejönnek Szegedre és meglátogatnak, mennyivel szívesebben keresnek fel egy földszintes lakásban, mint abban az ördög toronyban. Hallgass rám, édes Gyurikám, költözz földszintre.

Mikor így elrészletezte a kérdést, hogy már jobban nem is lehet, odatette a végére.

— Személyes inzultusnak veszem ezek után, ha nem hallgatsz rám, mert annak tulajdonítom a makacsságodat, hogy nem akarsz látni.

Lázár elolvasta a levelet, némely részleténél meg is állt, elűnődött, majd azt mondta:

— Igaza van Kálmánnak, keresetek földszinti lakást.

Hát ez volt az első eset, amikor Lázár elfogadta Pillich Kálmán indítványát.

Májusban el is költözött a mai Horthy Miklós-utcában levő Erdélyi-palotába, onnan irányította a közigazgatást.

— Érdekes, mondta, hogy mióta hozzám járnak ülésre az urak, mindig többen vagyunk, mint a bizottsági tereben. Itt még nem voltunk határozatképtelenek.

Állandóan biztatták, hogy javul az állapota, néha jobban érezte magát és készülődött fel a városházára. Úgy kellett erőszakkal visszatartani.

— Csak egy kis türelemmel légy még, biztatta Somogyi Szilveszter főkapitány. Nem jelenhetsz meg lopva a hivatalodban, az ünnepélyes bevonulás lesz, én rendezem meg. A lépcsőkön kétfelül sorfalat állanak a tisztviselőid, te pedig köztük haladsz fel.

Amire azt mondta Fekete Ipoly, Lázár boldakodónoka, aki szintén jól ismerte a polgármester szokásait, hogy valósággal hajnalban kél a szőnek jelenik meg a hivatalában.

— Jó, jó, csak azt szeretném tudni, hogyan gyűjtd össze olyan korán a hivatalnoksereget?

Nem is mozdult ki többet Lázár a földszintes lakásból. Amikor végre elhagyta, még mélyebbre helyezték.

Sz. Szegedy Vilmos

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett feleségem és édesanyvám,

Deák Sándorné sz. Halász Mária

vértanul e.hunyt. Temetése f. hó 29-én d. u. 5 órakor az alsóvárosi temető kápolnájából. Az engesztelő szentmisét f. hó 29-én d. e. 11 órakor az alsóvárosi templomban mutatjuk be.

Gyászoló család.